

УДК 378.046.091-021.68(477.72-25)"364"
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-111-10>

ПІДГОТОВКА ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ М. ХЕРСОНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мандич Тамара Михайлівна,
докторка філософії,
регіональна координаторка Ради молодих учених
при Міністерстві освіти і науки України в Херсонській області,
голова Наукового товариства студентів, аспірантів,
докторантів і молодих учених

Херсонський державний університет

TMandych@ksu.ks.ua
orcid.org/0000-0001-8404-0453

Метою статті визначено аналіз тенденцій і результативності підготовки докторів філософії в закладах вищої освіти м. Херсона за період воєнного стану. Для досягнення поставленої мети застосовано аналіз теоретичних джерел і нормативних документів, описовий і статистичний **методи**, узагальнення. В основу аналізу покладено дані Інформаційної системи NAQA.svg щодо 5 закладів вищої освіти м. Херсона.

Результати. Окреслено ризики, зумовлені обставинами воєнного часу, що можуть негативно впливати на опанування освітньо-наукової програми та підготовку якісного дослідження, а також приділено увагу нормативним змінам, що внесли корективи у формування та виконання індивідуального плану здобувачів ступеня доктора філософії. Визначено кількість поданих до захисту дисертацій, виконаних у закладах вищої освіти м. Херсона, у розрізі років та спеціальностей. З'ясовано, що від 2022 р. до першого півріччя 2025 р. утворено 47 разових спеціалізованих вчених рад. Прикметно, що щорічно кількість захистів збільшується, що свідчить про адаптацію до поточних умов, а також зумовлено можливістю випускників аспірантури попередніх років поновлюватись для захисту дисертації та дотриманням здобувачами чинних вимог щодо завершення навчання публічним захистом дисертації. За окреслений період серед 16 спеціальностей найбільше проведених і запланованих захистів припало на спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (7 захистів), 201 Агрономія (6 захистів), 053 Психологія та 122 Комп'ютерні науки (по 4 захисти). Виявлено тенденцію до збільшення кількості разових спеціалізованих вчених рад із трьома офіційними опонентами у складі. Загалом за аналізований період ради з двома офіційними опонентами охоплюють 74,5% випадків, із трьома – 25,5%.

Висновки. У закладах вищої освіти м. Херсона триває та має результати підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, попри ризики та виклики, зумовлені умовами воєнного стану. Поступова адаптація до поточних обставин і нових вимог призвела до закономірного наслідку – щорічного збільшення кількості захистів дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Серед основних питань, що потребуватимуть подальшої уваги, – підготовка за чинними освітньо-науковими програмами, де відсутні захисти протягом досліджуваного періоду, і формування разових спеціалізованих вчених рад із урахуванням актуальних вимог.

Ключові слова: аспірантура, вища освіта, захист дисертації, разова спеціалізована вчена рада, третій (освітньо-науковий) рівень.

PHD TRAINING AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN KHERSON UNDER MARTIAL LAW

Mandych Tamara Mykhailivna,
PhD,
Regional Coordinator of the Council of Young Scientists at the Ministry
of Education and Science of Ukraine in the Kherson Region,
Head of the Scientific Society of Students, Postgraduate Students,
Doctoral Students and Young Scientists

Kherson State University

TMandych@ksu.ks.ua
orcid.org/0000-0001-8404-0453

The **purpose** of this article is to analyze trends and effectiveness of the training of PhD at higher education institutions in Kherson during the period of martial law. To achieve the set goal, theoretical sources and regulatory documents were

analyzed, and descriptive and statistical **methods**, as well as generalization, were applied. The analysis is based on data from the NAQA.svr Information System regarding 5 higher education institutions in Kherson.

Results. The risks caused by wartime circumstances that may adversely affect the mastery of the educational and scientific program and the preparation of a qualitative study are outlined, and attention is paid to regulatory changes that have made adjustments to the formation and implementation of the individual plan of applicants for the PhD degree. The number of dissertations submitted for defense at higher education institutions in Kherson by year and specialty is determined. It was found that from 2022 to the first half of 2025, 47 one-time specialized academic councils were established. It is noteworthy that the number of defenses is increasing annually, which indicates adaptation to current conditions and is also due to the possibility of PhD students of previous years returning to defend their dissertations and compliance by applicants with the current requirements for graduation by public dissertation defense. During the outlined period, among the 16 specialties, the largest number of defenses held and planned were in specialties 011 Educational, Pedagogical Sciences (7 defenses), 201 Agronomy (6 defenses), 053 Psychology, and 122 Computer Sciences (4 defenses each). A trend towards an increase in the number of one-time specialized academic councils with three official opponents was identified. In total, during the analyzed period, councils with two official opponents accounted for 74.5%, and with three, 25.5%.

Conclusions. At higher education institutions of Kherson, the training of applicants for the third (educational and research) level of higher education continues and is yielding results, despite the risks and challenges caused by the conditions of martial law. Gradual adaptation to current circumstances and new requirements has resulted in an annual increase in PhD dissertation defenses. Among the main issues that require further attention are PhD training under current educational and scientific programs, in which no defenses took place during the study period, and the formation of one-time specialized academic councils by current requirements.

Keywords: *postgraduate studies, higher education, dissertation defense, one-time specialized academic council, third (educational and research) level.*

Вступ. Повномасштабне вторгнення і тимчасова окупація Херсонської області у 2022 р. відчутно вплинули на діяльність закладів вищої освіти (далі – ЗВО), що були змушені тимчасово змінити місце перебування, зазнають руйнування інфраструктури внаслідок ворожих обстрілів та стикаються з численними викликами в період воєнного стану. Безпекова ситуація після деокупації правобережжя Херсонської області включно з обласним центром залишається складною, ЗВО продовжують роботу в релокації, освітній процес і ділова комунікація майже повністю дистанційні, розпорошеність представників академічної спільноти та відірваність від роками формованої матеріально-технічної бази зберігаються. Попри поточну ситуацію, у херсонських ЗВО продовжується підготовка аспірантів та відбуваються захисти дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Досвід виконання здобувачами освітньо-наукових програм і підготовку дисертацій у закладах, що безпосередньо постраждали від війни, зумовлює **актуальність** пропонованої статті.

Ставимо за **мету** проаналізувати тенденції та результативність підготовки докторів філософії, які успішно виконують освітньо-наукові програми в ЗВО м. Херсона в умовах воєнного стану.

Теоретичне обґрунтування проблеми. У полі зору дослідників і фахівців, крім змістового, організаційного та методологічного складників реалізації освітньо-наукових програм, – контекст воєнного часу та процедурні інновації у підготовці докторів філософії. З 2022 р. актуалізувались і знаходили рішення або залишаються досі предметом диску-

сій питання вступу до аспірантури (Марініч, Миклуш, Голуб, 2024; Філіпович, 2024), формування і діяльності разових спеціалізованих вчених рад (далі – РСВР) (Дюдін, 2022; Дюдін, 2023; Холявко, 2024; Штовба, Петричко, 2024), обґрунтованості ключових строків (Болдіжар, Пішта, 2023), а вплив війни та спричинені нею ризики й виклики виразно у публікаціях, присвячених організації навчання та підтримки аспірантів (Chystiakova, Ivani, Mekhed, Nosko, Khrapaty, 2022), включаючи питання мотивації та успішності навчання (Boichenko, 2022; Kuchyn, Bielka, Lyman, Puljak, 2024) тощо. З огляду на проблематику, висвітлену в проаналізованих наукових джерелах, вважаємо, що потребує додаткової уваги питання підготовки докторів філософії з урахуванням регіональних особливостей.

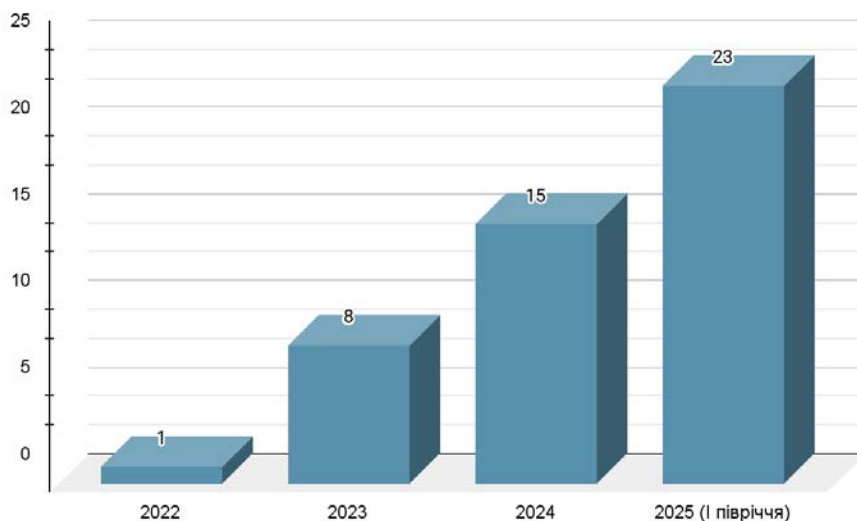
Методологія та методи. Користуючись Інформаційною системою NAQA.svr із можливістю застосувати фільтр за назвою закладу, відібрано дані щодо захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, проведених у 5 ЗВО м. Херсона. Аналіз теоретичних джерел і нормативних документів сформував розуміння причинно-наслідкових зв'язків тих тенденцій, що стосуються навчання в аспірантурі. За допомогою описового методу відображено актуальні на сьогодні чинники, що впливають на процес і результат підготовки докторів філософії у ЗВО. Статистично обчислено кількість захистів за роками та спеціальностями і частку РСВР за особливостями складу, а узагальнення уможливило формулювання основних тенденцій, що з 2022 р. стосуються третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в херсонських ЗВО.

Результати та дискусії. Від 2022 р. підготовка докторів філософії, особливо в найбільш постраждалих від війни областях, відбувається переважно дистанційно. Погоджуємося з Н.Деревянко, яка перераховує низку проблем, що загострюються під час дистанційної взаємодії, зокрема в період воєнного стану: обмежений доступ до ресурсів, відсутність особистого спілкування з науковим керівником, труднощі в організації робочого часу, технічні проблеми, мотиваційні проблеми, співпраця та комунікація (Деревянко, 2023: 46–47). Додамо також ризики, що залежно від часу та місцеперебування певною мірою відбуваються на готовності аспіранта до опанування програми та проведення дослідження, – небезпека для життя та здоров'я, гуманітарна криза, умови невизначеності. Крім цих обставин, корективи у планування освітньо-наукового процесу в окреслений період вносили зміни, регламентовані, зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» № 502 від 19.05.2023 р. (далі – Постанова).

В основу аналізу покладено дані про захисти дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в Комунальному вищому навчальному закладі «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради, Херсонському державному аграрно-економічному університеті, Херсонському державному університеті, Херсонській державній морській академії, Херсонському національному тех-

нічному університеті. Відповідно до даних Інформаційної системи NAQA.svr протягом 2022–2024 рр. відбулося 24 захисти дисертацій із присудженням ступеня доктора філософії здобувачам ЗВО м.Херсона. У 2025 р. спостерігаємо значне зростання показників: лише за перше півріччя заявлено про діяльність 23 РСВР (48,9% від загальної кількості за аналізований період). Своєрідним каталізатором слід вважати нововведення, пов'язані зі змістом Постанови, зокрема з п. 28, що визначає завершення підготовки в аспірантурі «отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді» (Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» № 502 від 19.05.2023 р.), а також можливість для випускників попередніх років поновитися з метою захисту впродовж одного року (Лист Міністерства освіти і науки України № 1/11817-24 від 03.07.24 року «Про можливість захисту дисертації»). ЗВО, ураховуючи свою профільність, кількість освітньо-наукових програм і контингент, демонструють відповідні результати підготовки докторів філософії, що узагальнено представлені на діаграмі 1.

Загалом від 2022 р. до першого півріччя 2025 р. захисти відбулися чи заплановані на момент аналізу за 16 спеціальностями, серед яких домінують дисертації зі спеціальностей 011 Освітні, педагогічні науки (7 захистів), 201 Агрономія (6 захистів), 053 Психологія та 122 Комп'ютерні науки (по 4 захисти). Детальний

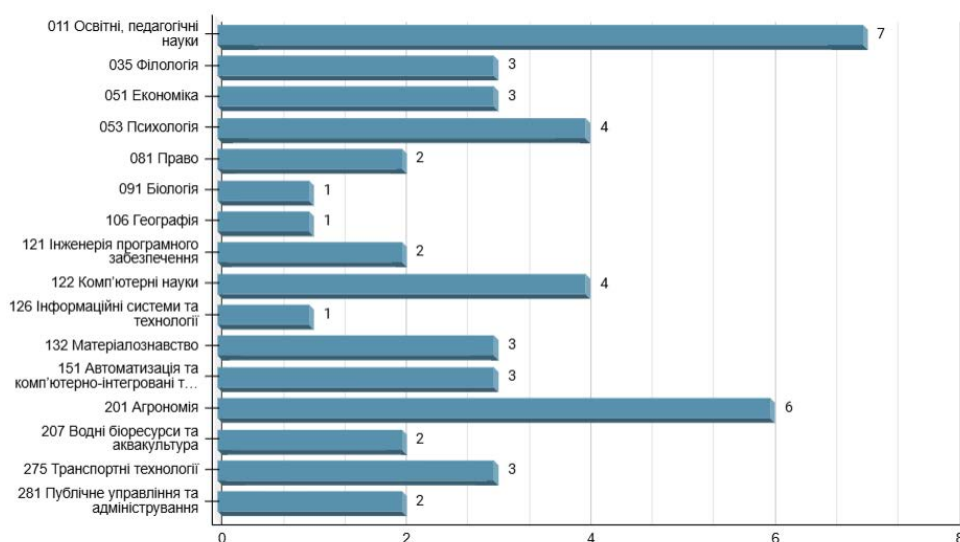
Діаграма 1. Кількість поданих до захисту дисертацій докторів філософії у ЗВО м. Херсона в розрізі років

Побудовано авторкою на основі даних з Інформаційної системи NAQA.svr.
(станом на 15.07.2025 р.)

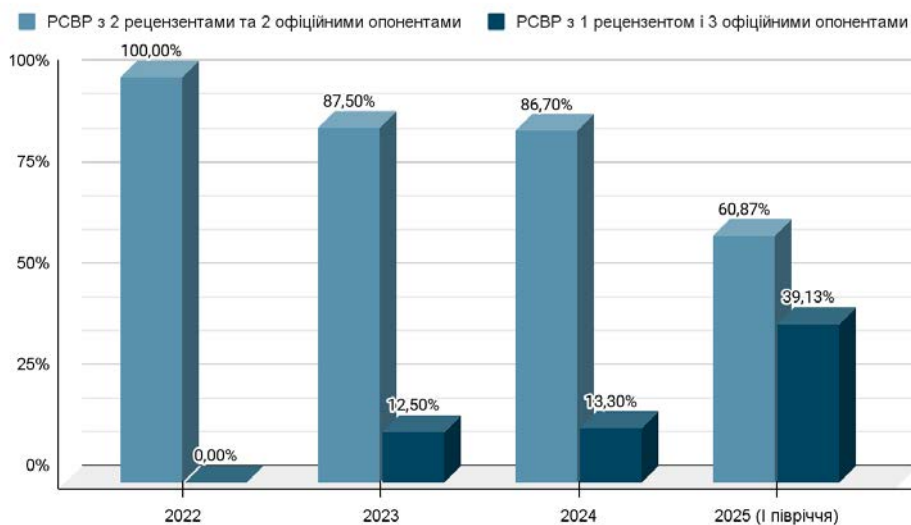
розподіл захищених і поданих до захисту дисертацій за спеціальностями відображено на діаграмі 2. Водночас слід звернути увагу, що залишається низка спеціальностей і відповідних освітньо-наукових програм, за якими у ЗВО м. Херсона здійснюють підготовку докторів філософії, однак на поточний момент кейси з поданням дисертацій на захист відсутні.

Ще одна помітна тенденція – збільшення кількості РСВР за моделлю «голова + 1 рецензент + 3 офіційні опоненти»: 2023 р. – 1 рада, 2024 р. – 2 ради, 2025 р. – 9 рад. Слід відзначити, що причина такого складу передусім пов'язана з неможливістю призначити двох рецензентів – представників закладу, у якому відбуватиметься захист (Порядок прису-

Діаграма 2. Кількість дисертацій докторів філософії у ЗВО м. Херсона від 2022 р. у розрізі спеціальностей

Побудовано авторкою на основі даних з Інформаційної системи NAQA.svr. (станом на 15.07.2025 р.)

Діаграма 3. Варіантність складу разових спеціалізованих вчених рад у ЗВО м. Херсона

Побудовано авторкою на основі даних з Інформаційної системи NAQA.svr. (станом на 15.07.2025 р.)

дження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, 2022: п.15). На потенційній проблемі наголошує й І. Дюдін: «... публікаційна активність науковців в останні роки знизилась через пандемію COVID-19 та військовий стан. Це суттєво утруднило підбір кандидатів у члени разових спецрад, в т.ч. за тематикою дослідження» (Дюдін, 2023: 94), а В. Холявко звертає увагу на те, що «... більшість зупинок МОН України дії РСВР стосувалося саме невідповідності праць членів ради тематиці дисертації аспіранта» (Холявко, 2024: 140). Тож питання складу РСВР вимагає ретельної уваги та своєчасного прогнозування. Як бачимо, регламентована варіантність – «голова + 2 рецензенти + 2 офіційні опоненти» або «голова + 1 рецензент + 3 офіційні опоненти» уможливорює формування РСВР та проведення захистів, попри потенційні труднощі, і за окреслений період для херсонських ЗВО застосування моделей було актуальним у 74,5% і 25,5% випадків відповідно. Частку РСВР із різними складами в межах календарного року відображає діаграма 3.

На поточний момент питання підготовки в аспірантурі залишається динамічним: на всеукраїнському рівні дискутують щодо вступних вимог, пропонованих проміжних контрольних заходів, правомірності змін для аспірантів, які вже навчаються. Подальші результати підготовки докторів філософії залежатимуть як від системних рішень, так і від локальних особливостей.

Висновки. Отже, проаналізовані дані свідчать, що підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у ЗВО м. Херсона в період воєнного стану триває і має показники з поточним тяжінням до збільшення кількості аспірантів, які успішно завершили підготовку захистом дисертації і здобуттям ступеня доктора філософії. Поступове покращення ситуації порівняно з 2022–2023 рр. можна пов'язати з адаптацією академічних спільнот херсонських ЗВО до поточних умов і локальною стабілізацією ситуації, що вплинуло на спроможність аспірантів виконувати освітньо-наукову програму та продовжувати наукову діяльність. Водночас варто звернути увагу на чинні освітньо-наукові програми, за якими протягом аналізованого періоду захисти ще не відбулися, та на прогнозування складу РСВР для подальших захистів. **У перспективі**, вважаємо, слід аналізувати динаміку контингенту здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня та зміни у виявлених тенденціях з їх причинно-наслідковими зв'язками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Болдіжар С., Пішта В. Проблематика процедури здобуття наукового ступеня доктора філософії: пошук оптимальних рішень. *Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року)*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 196–199. URL: https://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitary/Konferentsiia_27-10-2023_Zbirka_tez_oryhinal-maket.pdf#page=196
2. Дерев'янко Н. Вплив дистанційного навчання на підготовку здобувачів ступеня доктора філософії (Ph.D) в умовах воєнного стану. *Актуальні питання підготовки дисертацій в умовах воєнного стану: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Науково-дослідний інститут публічного права. 30 вересня 2023 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 45–47. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055470.pdf#page=45>
3. Дюдін І. О. Актуальні питання утворення разових спеціалізованих вчених рад у медичних закладах вищої освіти. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, 17 – 19 листопада 2023 р., с. Світязь Шацького району Волинської області*. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 94–95. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-25>
4. Дюдін І. О. Забезпечення супроводу діяльності разових спеціалізованих вчених рад в умовах воєнного стану: особливості та перспективи. *Третій рівень освіти в Україні: особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів у сучасних умовах війни: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 27 червня – 7 серпня 2022*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 129–130. URL: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/8042>
5. Інформаційна система NAQA.Svr. URL: <https://svr.naqa.gov.ua/#/all-defenses> (дата звернення – 15.07.2025 р.).
6. Лист Міністерства освіти і науки України № 1/11817-24 від 03.07.24 року «Про можливість захисту дисертації». URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/92477/
7. Марініч В. К., Миклуш М. І., Голуб С. М. Правове регулювання освіти в Україні. Частина 6: особливості прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Україні. *Аналітичне-порівняльне правознавство* / редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), В. В. Заборовський, Д. М. Белов, С. Б. Булеца та ін.; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород. 2024. № 5. С. 567–579. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/313116/304154>
8. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення – 04.07.2025 р.).

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» № 502 від 19.05.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення – 23.07.2024 р.).

10. Філіпович М. Б. Особливості вступу в аспірантуру в умовах війни. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали IX/5 Міжнародної науково-практичної конференції, 15–17 листопада 2024 р., с.Світязь Шацького району Волинської області*. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 128–131. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-34>

11. Холявко В. В. Організація процедури захисту дисертації: акценти та поради. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали IX/5 Міжнародної науково-практичної конференції, 15–17 листопада 2024 р., с.Світязь Шацького району Волинської області*. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 139–143. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-37>

12. Штовба, С., Петричко, М. Експрес-підбір опонентів для разових рад із захисту PhD-дисертацій. *Ukrainian Journal of Information Systems and Data Science*. 2024. Вип. 2(1). С. 41–62. URL: <https://jujids.donnu.edu.ua/article/view/16367/16259>

13. Boichenko, M. Research Motivation of PhD Students under Martial Law: Challenges and Ways of Improvement. *Studies in Comparative Education*. 2022. №2. С. 5–11. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.2.2022.270856>.

14. Chystiakova I. A., Ivanii O. M., Mekhed O. B., Nosko Y. M., Khrapatyi S. PhD Training Under Martial Law in Ukraine. *Journal of Higher Education Theory and Practice*. 2022. Vol. 22 (15). P. 151–163. URL: <https://pub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8303/1/PhD%20Training%20Under%20Martial%20Law%20in%20Ukraine.pdf>

15. Kuchyn I., Bielka K., Lyman L., Puljak L. Academic performance, perceptions, and motivations of medical PhD students in Ukraine during wartime: a mixed methods study. *BMC Medical Education*. 2024. Vol. 24(1): 1421. <https://doi.org/10.1186/s12909-024-06400-3>

REFERENCES:

1. Boldizhar S., Pishta V. Problematyka protsedury zdobuttia naukovoho stupenia doktora filosofii: poshuk optymalnykh rishen [Problems of the procedure for obtaining the degree of PhD: search for optimal solutions]. *Tsili staloho rozvytku v aspekti zmitsnennia natsionalnoho ta mizhnarodnoho pravoporiadku: tezypovidiei Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii (Zaporizhzhia-Lviv-Odesa-Uzhhorod-Kharkiv-Chernivtsi, 27 zhovtnia 2023 roku) [Goals of Sustainable Development in the Aspect of Strengthening the National and International Legal Order (Zaporizhzhia-Lviv-Odesa-Uzhhorod-Kharkiv-Chernivtsi, October 27, 2023)]*. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina, 2023. S. 196–199. URL: https://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitory/Konferentsiia_27-10-2023_Zbirka_tez_oryhinal-maket.pdf#page=196 [in Ukrainian].

2. Derevianko N. Vplyv dystantsiinoho navchannia na pidhotovku zdobuvachiv stupenia doktora filosofii (Ph.D) v umovakh voiennoho stanu [The impact of distance learning on the preparation of Ph.D. candidates under martial law]. *Aktualni pytannia pidhotovky*

dysertatsii v umovakh voiennoho stanu : materialy mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii. Naukovodoslidnyi instytut publichnoho prava [Topical issues of dissertation preparation under martial law: materials of the international scientific and practical conference]. 30 veresnia 2023 r. Lviv – Torun : Liha-Pres, 2023. С. 45–47. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055470.pdf#page=45> [in Ukrainian].

3. Diudina I. O. Aktualni pytannia utvorennia razovykh spetsializovanykh vchenykh rad u medychnykh zakladakh vyshchoi osvity [Topical issues of formation of one-time specialized academic councils in medical higher education institutions]. *Tretii riven osvity v Ukraini: stanovlennia ta tendentsii : materialy VII Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii, 17 – 19 lystopada 2023 r., s. Svitiaz Shatskoho raionu Volynskoi oblasti [The third level of education in Ukraine: formation and trends: materials of the VII International Scientific and Practical Conference, November 17-19, 2023, Svityaz village, Shatsk district, Volyn region.]*. Lviv – Torun : Liha-Pres, 2023. S. 94–95. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-25> [in Ukrainian].

4. Diudina I. O. Zabezpechennia suprovodu diialnosti razovykh spetsializovanykh vchenykh rad v umovakh viiskovoho stanu: osoblyvosti ta perspektyvy [Providing support for the activities of one-time specialized academic councils under martial law: features and prospects]. *Tretii riven osvity v Ukraini: osoblyvosti pidhotovky naukovykh ta nauково-pedahohichnykh kadrov u suchasnykh umovakh viiny : materialy vseukrainskoho nauково-pedahohichnoho pidvyshchennia kvalifikatsii, 27 chervnia – 7 serpnia 2022 [The third level of education in Ukraine: peculiarities of training of scientific and scientific-pedagogical personnel in modern conditions of war: materials of the All-Ukrainian scientific and pedagogical advanced training, June 27 – August 7, 2022]*. Odesa : Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2022. S. 129–130. URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/8042> [in Ukrainian].

5. Informatsiina systema NAQA.Svr. [Information system NAQA.Svr.]. URL: <https://svr.naqa.gov.ua/#/all-defenses> (data zvernennia – 15.07.2025 r.) [in Ukrainian].

6. Lyst Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy № 1/11817-24 vid 03.07.24 roku Pro mozhlivyst zakhystu dysertatsii [Letter from the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1/11817-24 of 03.07.24 on the possibility of defending a dissertation]. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/92477/ [in Ukrainian].

7. Marinich V. K., Myklush M. I., Holub S. M. Pravove rehuliuвання osvity v Ukraini. Chastyna 6: osoblyvosti pryomu na navchannia dla zdobuttia vyshchoi osvity v Ukraini [Legal regulation of education in Ukraine. Part 6: Features of admission to higher education in Ukraine]. *Analitichne-porivnialne pravoznavstvo [Analytical and Comparative Jurisprudence]* / redkol.: Yu. M. Bysaha (holov. red.), V. V. Zaborovskiy, D. M. Bielov, S. B. Buletsa ta in.; DVNZ «UzhNU» – Uzhhorod. 2024. № 5. S. 567–579. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/313116/304154> [in Ukrainian].

8. Poriadok pro prysudzhennia stupenia doktora filosofii ta skasuvannia rishennia razovoi spetsializovanoi vchenoi rady zakladu vyshchoi osvity, naukovoi ustanovy pro prysudzhennia stupenia doktora filosofii, zatverdzenyi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 sichnia 2022 r. № 44 [The Procedure for Awarding the Degree of PhD and Cancellation of the Decision of a One-time

Specialized Academic Council of a Higher Education Institution or Research Institution to Award the Degree of PhD, approved by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 44 of January 12, 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text> (data zvernennia – 04.07.2025 r.) [in Ukrainian].

9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro vnesennia zmin do deiakych postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy z pytan pidhotovky ta atestatsii здобувачів наукових ступенів” № 502 від 19.05.2023 р. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Amendments to Certain Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Training and Certification of Applicants for Scientific Degrees” No. 502 of 19.05.2023]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text> (data zvernennia – 23.07.2024 r.) [in Ukrainian].

10. Filipovych M. B. Osoblyvosti vstupu v aspiranturu v umovakh viiny [Peculiarities of entering graduate school in wartime]. *Tretii riven osvity v Ukraini: stanovlennia ta tendentsii : materialy IX/5 Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 15–17 lystopada 2024 r., s. Svitiaz Shatskoho raionu Volynskoi oblasti* [The third level of education in Ukraine: formation and trends: materials of the IX/5 International Scientific and Practical Conference, November 15–17, 2024, Svityaz village, Shatsk district, Volyn region]. Lviv – Torun : Liha-Pres, 2024. S. 128–131. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-34> [in Ukrainian].

11. Kholiavko V. V. Orhanizatsiia protsedury zakhystu dysertatsii: aktsenty ta porady [Organizing the Dissertation Defense Procedure: Highlights and Tips]. *Tretii riven osvity v Ukraini: stanovlennia ta tendentsii : materialy IX/5 Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 15–17 lystopada 2024 r., s. Svitiaz Shatskoho raionu Volynskoi oblasti* [The third level of education in Ukraine:

formation and trends: materials of the IX/5 International Scientific and Practical Conference, November 15–17, 2024, Svityaz village, Shatsk district, Volyn region]. Lviv – Torun : Liha-Pres, 2024. S. 139–143. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-37> [in Ukrainian].

12. Shtovba, S., Petrychko, M. Ekspres-pidbir oponentiv dlia razovykh rad iz zakhystu PhD-dysertatsii [Express selection of opponents for one-time PhD defense councils]. *Ukrainian Journal of Information Systems and Data Science*. 2024. Vyp. 2(1). S. 41–62. URL: <https://jujids.donnu.edu.ua/article/view/16367/16259> [in Ukrainian].

13. Boichenko, M. Research Motivation of PhD Students under Martial Law: Challenges and Ways of Improvement. *Studies in Comparative Education*. 2022. №2. C. 5–11. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.2.2022.270856> [in English].

14. Chystiakova I. A., Ivanii O. M., Mekhed O. B., Nosko Y. M., Khrapatyi S. PhD Training Under Martial Law in Ukraine. *Journal of Higher Education Theory and Practice*. 2022. Vol. 22 (15). P. 151–163. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8303/1/PhD%20Training%20Under%20Martial%20Law%20in%20Ukraine.pdf> [in English].

15. Kuchyn I., Bielka K., Lymar L., Puljak L. Academic performance, perceptions, and motivations of medical PhD students in Ukraine during wartime: a mixed methods study. *BMC Medical Education*. 2024. Vol. 24(1): 1421. <https://doi.org/10.1186/s12909-024-06400-3> [in English].

Дата першого надходження рукопису
до видання: 27.07.2025

Дата прийнятого до друку рукопису
після рецензування: 28.08.2025

Дата публікації: 30.09.2025